Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (ôsma komora)

z 22. novembra 2012 *

„Článok 157 ZFEÚ — Smernica 79/7/EHS — Smernica 97/81/ES — Rámcová dohoda o práci na kratší pracovný čas — Smernica 2006/54/ES — Starobný dôchodok príspevkového typu — Rovnosť zaobchádzania s pracovníkmi mužského a ženského pohlavia — Nepriama diskriminácia z dôvodu pohlavia“

Vo veci C-385/11,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Juzgado de lo Social de Barcelona (Španielsko) zo 4. júla 2011 a doručený Súdnemu dvoru 19. júla 2011, ktorý súvisí s konaním:

Isabel Elbal Moreno

proti

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS),

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS),

SÚDNY DVOR (ôsma komora),

v zložení: sudcovia C. Toader, vykonávajúca funkciu predsedníčky ôsmej komory, A. Prechal (spravodajkyňa) a E. Jarašiūnas,

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 27. septembra 2012,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS), v zastúpení: F. de Miguel Pajuelo, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci A. Álvarez Moreno a J. Ignacio del Valle de Joz, abogados,

— španielska vláda, v zastúpení: S. Centeno Huerta a S. Martínez-Lage Sobredo, splnomocnení zástupcovia,

— belgická vláda, v zastúpení: L. Van den Broeck a M. Jacobs, splnomocnené zástupkyne,

— Európska komisia, v zastúpení: G. Valero Jordana a M. van Beek, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: španielčina.

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu doložky 4 rámcovej dohody o práci na kratší pracovný čas, uzavretej 6. júna 1997, ktorá je uvedená v prílohe smernice Rady 97/81/ES z 15. decembra 1997 týkajúcej sa rámcovej dohody o práci na kratší pracovný čas, ktorú uzavreli UNICE, CEEP a ETUC (Ú. v. ES L 14, 1998, s. 9; Mim. vyd. 05/003, s. 267), zmenenej a doplnenej smernicou Rady 98/23/ES zo 7. apríla 1998 (Ú. v. ES L 131, s. 10; Mim. vyd. 05/003, s. 278, ďalej len „rámcová dohoda“), ako aj výkladu článku 157 ZFEÚ a článku 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania (Ú. v. EÚ L 204, s. 23) a článku 4 smernice Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením (Ú. v. ES L 6, s. 24; Mim. vyd. 05/001, s. 215).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pani Elbalovou Morenovou a Instituto Nacional de la Seguridad Social (Národný úrad sociálneho zabezpečenia, ďalej len „INSS“) a Tesorería General de la Seguridad Social (ďalej len „TGSS“) (Všeobecná pokladnica sociálneho zabezpečenia) vo veci priznania starobného dôchodku.

Právny rámec

Právna úprava Únie

3 Článok 1 smernice 79/7 stanovuje:

„Účelom tejto smernice je postupné vykonávanie zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením, ďalej len ‚zásada rovnakého zaobchádzania‘ v oblasti sociálneho zabezpečenia a v ďalších súčastiach sociálnej ochrany uvedených v článku 3.“

4 Podľa článku 3 ods. 1 písm. a) smernice 79/7:

„Táto smernica sa vzťahuje na:

a) zákonné systémy, ktoré poskytujú ochranu pred týmito rizikami:

…

— staroba,

…“

5 Článok 4 ods. 1 smernice 79/7 stanovuje:

„Zásadou rovnakého zaobchádzania sa rozumie, že neexistuje žiadna priama či nepriama diskriminácia z dôvodu pohlavia, najmä s odvolaním sa na manželský alebo rodinný stav, predovšetkým pokiaľ ide o:

— rozsah jednotlivých systémov a podmienky prístupu k nim,

— povinnosť platiť príspevky a výpočet výšky príspevkov,

— výpočet dávok vrátane ich zvýšenia s ohľadom na manžela/manželku a závislé osoby, a podmienky určujúce trvanie a zachovanie nároku na dávky.“

6 Podľa doložky 4 rámcovej dohody s názvom „Zásada nediskriminácie“:

„1. Pokiaľ ide o podmienky zamestnania, s pracovníkmi na kratší pracovný čas sa nebude zaobchádzať nevýhodnejším spôsobom ako s porovnateľnými pracovníkmi na plný úväzok len preto, že pracujú na kratší pracovný čas, pokiaľ nebude odlišné zaobchádzanie odôvodnené objektívnymi dôvodmi.

…“

7 Smernica 2006/54 vo svojom článku 1 s názvom „Účel“ stanovuje:

„Účelom tejto smernice je zabezpečiť vykonávanie zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnania a povolania.

V tomto ohľade smernica obsahuje ustanovenia na vykonávanie zásady rovnakého zaobchádzania, pokiaľ ide o:

…

b) pracovné podmienky vrátane odmeny;

c) zamestnanecké systémy sociálneho zabezpečenia.

…“

Španielska právna úprava

8 Ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ustanovenia všeobecného zákona o sociálnom zabezpečení (ley general de seguridad social) schváleného kráľovským legislatívnym dekrétom č. 1/94 z 20. júna 1994 (BOE č. 154, z 29. júna 1994, s. 20658, ďalej len „LGSS“) uplatniteľné na spor vo veci samej, sú tieto:

„Článok 160.

Definícia

Dávka starobného dôchodku príspevkového typu je jednotná pre každého poberateľa a spočíva v doživotnom dôchodku, ktorý mu bude priznaný za podmienok, vo výške a vo forme, ktoré ustanoví právny predpis, keď poberateľ, ktorý dosiahol stanovený vek, ukončí alebo ukončil výkon zamestnania.

Článok 161.

Poberatelia

1. Nárok na starobný dôchodok príspevkového typu majú osoby, na ktoré sa vzťahuje všeobecná úprava a ktoré okrem všeobecnej podmienky vyžadovanej článkom 124 ods. 1 spĺňajú tieto podmienky:

a) dosiahli vek šesťdesiatpäť rokov;

b) dosiahli minimálnu dobu poistenia v trvaní pätnástich rokov…

Článok 162.

Vymeriavací základ starobného dôchodku

1. Vymeriavací základ starobného dôchodku príspevkového typu zodpovedá podielu, ktorý sa získa tak, že sa číslom 210 vydelia základy poistného dotknutej osoby počas 180 mesiacov, ktoré bezprostredne predchádzajú mesiacu pred udalosťou, ktorá viedla k vzniku nároku…

Siedme dodatkové ustanovenie. Pravidlá uplatniteľné na pracovníkov na kratší pracovný čas

1. Sociálna ochrana vyplývajúca z pracovných zmlúv na kratší pracovný čas sa riadi zásadou, že na pracovníka na kratší pracovný čas sa hľadí ako na pracovníka pracujúceho na plný úväzok, a osobitne týmito pravidlami:

Po prvé. Poistné

a) Základ poistného na sociálne zabezpečenie a príspevkov vyberaných spolu s ním je vždy mesačný a tvoria ho odmeny skutočne prijaté v závislosti od odpracovaných hodín, tak bežných, ako aj hodín nadčasov.

b) Takto určený základ poistného nesmie byť nižší než sumy určené právnym predpisom.

c) Hodiny nadčasov sa na účely platenia poistného na sociálne zabezpečenie riadia rovnakými základmi a sadzbami ako bežné hodiny.

Po druhé. Doby poistenia

a) Na účely doloženia dôb poistenia potrebných na vznik nároku na starobný dôchodok, dávku v prípade trvalej invalidity, pozostalostnú dávku, dávku v prípade dočasnej pracovnej neschopnosti, materský a rodičovský príspevok je odvedené poistné zohľadnené výlučne v závislosti od odpracovaných hodín, tak bežných, ako aj hodín nadčasov, a to tak, že sa vypočíta ich ekvivalent vyjadrený ako teoretické dni poistenia. Na tento účel sa počet skutočne odpracovaných hodín vydelí číslom päť, čo je denný ekvivalent pri zohľadnení 1 826 hodín ročne.

b) Na účely vzniku nároku na starobný dôchodok a dávky v prípade trvalej invalidity sa počet teoretických dní poistenia získaný v súlade s písmenom a) tohto ustanovenia vynásobí násobiteľom 1,5, pričom výsledok tohto výpočtu predstavuje počet odpracovaných dní, ktoré sa považujú za preukázané na účely určenia minimálnych dôb poistenia. V žiadnom prípade nemožno zohľadniť vyšší počet dní, než je ekvivalent výkonu práce na plný úväzok.

Po tretie. Vymeriavacie základy

a) Vymeriavací základ dôchodkovej dávky a dávky v prípade trvalej invalidity sa vypočíta v súlade so všeobecným pravidlom…“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

9 Dňa 8. októbra 2009 vo veku 66 rokov podala žalobkyňa v konaní vo veci samej na INSS žiadosť o priznanie starobného dôchodku. Predtým pracovala výlučne ako upratovačka pre spoločenstvo vlastníkov 18 rokov na kratší pracovný čas, a to 4 hodiny týždenne, čo predstavuje 10 % zákonného pracovného času v Španielsku, ktorý je 40 hodín týždenne.

10 Rozhodnutím z 13. októbra 2009 jej bol tento dôchodok zamietnutý, pretože nesplnila minimálnu dobu poistenia v trvaní pätnástich rokov, ktorá sa vyžaduje na vznik nároku na starobný dôchodok v súlade s ustanoveniami článku 161 ods. 1 písm. b) LGSS.

11 Sťažnosť, ktorú podala žalobkyňa v konaní vo veci samej 30. novembra 2009, bola zamietnutá rozhodnutím INSS z 9. decembra 2009. Žalobkyňa v konaní vo veci samej musí na účel vzniku nároku na starobný dôchodok preukázať minimálnu dobu poistenia v trvaní 4 931 dní, toto rozhodnutie konštatuje, že jej doba poistenia predstavuje 1 362 dní, rozdelených nasledujúcim spôsobom:

— 41dní: od 24. októbra 1960 do 3. decembra 1960 na plný úväzok,

— 336 dní: dni považované za náhradnú dobu poistenia z dôvodu troch pôrodov (3 x 112),

— 656 dní: od 1. novembra 1991 do 30. októbra 2009 započítavané v rozsahu 10 % zo 6 564 dní z dôvodu kratšieho pracovného času,

— 329 dní: dni považované za náhradnú dobu poistenia vyplývajúce z korekčného faktora (1,5) upraveného v siedmom dodatkovom ustanovení LGSS.

12 V dôsledku zamietnutia jej sťažnosti podala žalobkyňa v konaní vo veci samej na Juzgado de lo Social de Barcelona žalobu, v ktorej tvrdila, že siedme dodatkové ustanovenie LGSS, ktorého uplatnením jej bolo zamietnutý dôchodok, porušuje zásadu rovnosti. Toto ustanovenie totiž vyžaduje dlhšiu dobu poistenia pre pracovníkov pracujúcich na kratší pracovný čas ako pre pracovníkov pracujúcich na plný úväzok, a to aj keď sa pri vzniku nároku na dávku, ktorá je už úmerne znížená, zohľadní korekčný faktor, ktorým je násobiteľ 1,5. Žalobkyňa v konaní vo veci samej okrem toho tvrdí, že toto pravidlo spôsobuje nepriamu diskrimináciu, pretože je štatisticky nesporné, že tento typ zmlúv využívajú hlavne ženy v rozsahu približne 80 %.

13 Pokiaľ ide o dodatočné siedme ustanovenie, vnútroštátny súd vysvetľuje, že toto ustanovenie je založené na zásade výlučného započítania skutočne odpracovaných hodín na účely určenia vyžadovaných dôb poistenia, pričom ju zmierňuje vďaka dvom korekčným pravidlám s cieľom zjednodušiť prístup k ochrane sociálnym zabezpečením pre pracovníkov na kratší pracovný čas.

14 Po prvé pojem „teoretický deň poistenia“ pri definovaní zodpovedá piatim hodinám skutočnej práce denne alebo 1 826 hodinám ročne. Odvedené poistné je zohľadnené v závislosti od odpracovaných hodín tak, že sa vypočíta ekvivalent vyjadrený ako teoretické dni poistenia.

15 Po druhé na účely vzniku nároku na starobný dôchodok a dávku v prípade trvalej invalidity sa uplatňuje osobitné korekčné pravidlo spočívajúce v násobiteľovi 1,5, ktorým sa vynásobia teoretické dni poistenia. Počet týchto dní sa tak zvýši, čo uľahčuje prístup k ochrane.

16 Podľa vnútroštátneho súdu však skutočnosť, že siedme dodatkové ustanovenie LGSS započítava výlučne odpracované hodiny a nie dobu poistenia, teda odpracované dni, v konečnom dôsledku so sebou prináša dvojité – hoci korigované – uplatnenie zásady *pro rata temporis*. V skutočnosti to vyžaduje úmerne dlhšiu dobu poistenia pre vznik nároku na starobný dôchodok, ktorý je – takisto – na úrovni svojho vymeriavacieho základu úmerne znížený z dôvodu kratšieho pracovného času. Z toho vyplýva, že od pracovníka na kratší pracovný čas sa vyžaduje v oblasti poistenia dlhšia čakacia doba nepriamo úmerná skráteniu jeho pracovného času, aby vznikol nárok na starobný dôchodok, ktorého výška je už priamo a úmerne znížená z dôvodu kratšieho pracovného času.

17 Vnútroštátny súd ešte spresňuje, že v prípade žalobkyne v konaní vo veci samej uplatnenie siedmeho dodatkového ustanovenia LGSS znamená, že platenie poistného počas 18 rokov v rozsahu 10 % denného pracovného času je na účely výpočtu doby poistenia vyžadovanej pre vznik nároku na starobný dôchodok ekvivalentné plateniu poistného počas obdobia kratšieho ako tri roky. V dôsledku

toho by v prípade pracovnej zmluvy na kratší pracovný čas v rozsahu štyroch hodín týždenne žalobkyňa musela odpracovať 100 rokov, aby splnila minimálnu čakaciu dobu pätnástich rokov, ktorá by jej umožnila získať nárok na starobný dôchodok vo výške 112,93 eura mesačne.

18 Za týchto podmienok Juzgado de lo Social de Barcelona rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Vzťahuje sa na taký starobný dôchodok príspevkového typu, aký upravuje španielsky systém sociálneho zabezpečenia, ktorý vyplýva z poistného odvádzaného pracovníkom v jeho prospech počas celého jeho pracovného života, pojem ‚podmienky zamestnania', ktorého sa týka zákaz diskriminácie upravený v doložke 4 smernice 97/81?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, a pokiaľ sa dospeje k záveru, že na taký starobný dôchodok, ako je starobný dôchodok príspevkového typu upravený španielskym systémom sociálneho zabezpečenia, sa vzťahuje pojem „podmienky zamestnania", na ktorý odkazuje doložka 4 smernice 97/81, má sa zákaz diskriminácie upravený v tejto doložke vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnemu pravidlu, ktoré – v dôsledku dvojitého uplatnenia zásady *pro rata temporis* – vyžaduje od pracovníkov na kratší pracovný čas v porovnaní s pracovníkmi pracujúcimi na plný úväzok úmerne dlhšiu dobu poistenia na to, aby im prípadne vznikol nárok na starobný dôchodok príspevkového typu, ktorého výška je úmerne znížená v závislosti od ich pracovného úväzku?

3. Ako doplňujúca otázka k predchádzajúcim otázkam, možno takú právnu úpravu, ako je španielska úprava (obsiahnutá v siedmom dodatkovom ustanovení [LGSS]) týkajúca sa systému poistenia, vzniku nároku a stanovenia starobného dôchodku pre pracovníkov na kratší pracovný čas, považovať za jedno z ‚hľadísk a podmienok odmeňovania', ktorých sa týka zákaz diskriminácie upravený v článku 4 smernice 2006/54 a v článku 157 ZFEÚ…?

4. Ako subsidiárna otázka k predchádzajúcim otázkam v prípade, ak sa na španielsky starobný dôchodok príspevkového typu nevzťahuje ani pojem ‚podmienky zamestnania', ani pojem ‚odmena', má sa zákaz priamej alebo nepriamej diskriminácie na základe pohlavia, ktorý je upravený v článku 4 smernice 79/7, vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnemu právnemu predpisu, ktorý – v dôsledku dvojitého uplatnenia zásady *pro rata temporis* – vyžaduje od pracovníkov na kratší pracovný čas (ktorými sú vo veľkej väčšine prípadov ženy) v porovnaní s pracovníkmi na plný úväzok úmerne dlhšiu dobu poistenia na to, aby im prípadne vznikol nárok na starobný dôchodok príspevkového typu, ktorého výška je úmerne znížená v závislosti od ich pracovného úväzku?"

O prejudiciálnych otázkach

Úvodné pripomienky

19 Svojimi otázkami predkladá vnútroštátny súd základnú otázku, ktorou chce zistiť, či dôchodok, o aký ide v konaní vo veci samej, patrí do rozsahu pôsobnosti doložky 4 rámcového dohovoru, článku 157 ZFEÚ, článku 4 smernice 2006/54 a/alebo článku 4 smernice 79/7.

20 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že do pojmu „odmena" patria v zmysle článku 157 ods. 2 ZFEÚ dôchodky, ktoré závisia od pracovnoprávneho vzťahu medzi zamestnancom a zamestnávateľom, s výnimkou tých, ktoré vyplývajú zo zákonného systému financovania, do ktorého prispievajú zamestnanci, zamestnávatelia a prípadne verejné orgány v miere, ktorá závisí skôr od hľadísk sociálnej politiky ako od takéhoto pracovnoprávneho vzťahu (rozsudok z 10. júna 2010, Bruno a i., C-395/08 a C-396/08, Zb. s. I-5119, bod 41 a citovaná judikatúra). Nie je teda možné zahrnúť do toho pojmu

systémy alebo dávky sociálneho zabezpečenia, ako napríklad starobné dôchodky priamo upravené zákonom, s vylúčením akejkoľvek dohody v rámci podniku alebo dotknutého profesijného odvetvia, ktoré sú povinne uplatniteľné na všeobecné kategórie pracovníkov (pozri rozsudok z 29. novembra 2001, Griesmar, C-366/99, Zb. s. I-9383, bod 27 a citovanú judikatúru).

21 Do pojmu „podmienky zamestnania“ v zmysle doložky 4 bodu 1 rámcovej dohody patria aj dôchodky, ktoré závisia od pracovnoprávneho vzťahu medzi zamestnancom a zamestnávateľom, s výnimkou zákonných dôchodkových dávok sociálneho zabezpečenia, ktoré závisia skôr od sociálnych hľadísk ako od takéhoto pracovnoprávneho vzťahu (rozsudok Bruno a i., už citovaný, bod 42).

22 Dôchodok, o aký ide v konaní vo veci samej, ktorý, ako si všimla španielska vláda, je najvšeobecnejší z dôchodkov upravených španielskym právom, sa javí ako dôchodok, ktorý závisí skôr od sociálnych hľadísk než od pracovnoprávneho vzťahu medzi zamestnancom a zamestnávateľom v zmysle judikatúry citovanej v bodoch 20 a 21 tohto rozsudku, a teda na ktorý sa článok 157 ZFEÚ a doložka 4 rámcovej dohody neuplatnia.

23 Dôvody sociálnej politiky, organizácie štátu, etické dôvody alebo dôvody rozpočtovej povahy, ktoré mali alebo mohli mať úlohu pri úprave určitého systému vnútroštátnym zákonodarcom, určite nemôžu prevážiť v prípade, ak sa dôchodok týka len určitej osobitnej kategórie pracovníkov, ak priamo závisí od odpracovaného času a ak sa jeho výška vypočítava na základe poslednej mzdy (rozsudok Bruno a i., už citovaný, bod 47).

24 V každom prípade sa však prvá z týchto troch podmienok nezdá byť splnená, pretože spis predložený Súdnemu dvoru neuvádza žiadnu indíciu, podľa ktorej sa dôchodok, o aký ide v konaní vo veci samej, týka len určitej osobitnej kategórie pracovníkov.

25 V dôsledku toho, ako tiež správne uviedli INSS, španielska a belgická vláda, ako aj Európska komisia, ani článok 157 ZFEÚ, ani následne článok 4 smernice 2006/54, ktorým sa vykonáva toto prvé ustanovenie, ani doložka 4 rámcovej zmluvy sa nemôžu považovať za uplatniteľné na dôchodok, o aký ide v konaní vo veci samej.

26 Naopak takýto dôchodok môže patriť do pôsobnosti smernice 79/7, pretože je súčasťou zákonného systému ochrany pred jedným z rizík uvedených v článku 3 ods. 1 tejto smernice, teda staroby, a že priamo a skutočne súvisí s ochranou proti jednému z týchto rizík (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. októbra 2011, Brachner, C-123/10, Zb. s. I-10003, bod 40).

27 Za týchto podmienok je potrebné odpovedať iba na štvrtú prejudiciálnu otázku.

O štvrtej otázke

28 Svojou štvrtou prejudiciálnou otázkou sa v podstate vnútroštátny súd pýta, či sa článok 4 smernice 79/7 musí vykladať v tom zmysle, že za okolností, aké sú v konaní vo veci samej, bráni právnej úprave členského štátu, ktorá vyžaduje od pracovníkov na kratší pracovný čas, ktorými sú vo veľkej väčšine prípadov ženy, v porovnaní s pracovníkmi na plný úväzok úmerne dlhšiu dobu poistenia na to, aby im prípadne vznikol nárok na starobný dôchodok príspevkového typu, ktorého výška je úmerne znížená v závislosti od ich pracovného úväzku.

29 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora ide o nepriamu diskrimináciu v zmysle článku 4 smernice 79/7, keď pri uplatnení vnútroštátneho opatrenia, a to aj napriek jeho neutrálnej formulácii, dochádza v skutočnosti k znevýhodneniu omnoho väčšieho počtu žien ako mužov (pozri najmä rozsudok Brachner, už citovaný vyššie, bod 56).

30 Na jednej strane, ako vyplýva z rozhodnutia o návrhu na začatie prejudiciálneho konania a najmä z vysvetlení uvedených vnútroštátnym súdom v bode 17 tohto rozsudku, taká vnútroštátna právna úprava, o akú ide v konaní vo veci samej, znevýhodňuje pracovníkov na kratší pracovný čas, akým je žalobkyňa v konaní vo veci samej, ktorá dlhodobo vykonávala prácu na kratší pracovný čas, keďže z dôvodu metódy uplatňovanej na výpočet dôb poistenia vyžadovaných na vznik nároku na starobný dôchodok táto právna úprava prakticky zbavuje týchto pracovníkov akejkoľvek možnosti získať tento dôchodok.

31 Na druhej strane samotný vnútroštátny súd konštatuje, že je štatisticky preukázané, že právna úprava ako vo veci samej sa týka oveľa väčšej časti žien ako mužov, keďže v Španielsku je minimálne 80 % pracovníkov na kratší pracovný čas ženského pohlavia.

32 Z toho vyplýva, že takáto právna úprava je v rozpore s článkom 4 ods. 1 smernice 79/7, pokiaľ nie je odôvodnená objektívnymi skutočnosťami, ktoré nesúvisia s diskrimináciou na základe pohlavia. Tak je to v prípade, keď zvolené prostriedky slúžia legitímnemu cieľu sociálnej politiky členského štátu, ktorého právna úprava sa posudzuje, a keď sú vhodné a nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa (pozri v tomto zmysle rozsudok Brachner, už citovaný vyššie, bod 70).

33 INSS a španielska vláda tvrdia, že povinnosť dosiahnuť určitý počet poistných dôb vopred na účely vzniku nároku na určité dávky je vyjadrením všeobecného cieľa sociálnej politiky sledovanej vnútroštátnym zákonodarcom, keďže táto povinnosť je podstatná v rámci systému sociálneho zabezpečenia príspevkového typu vrátane zabezpečenia finančnej rovnováhy tohto systému.

34 V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že ako to vyplýva z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, dotknutí pracovníci na kratší pracovný čas zaplatili poistné určené najmä na financovanie systému dôchodkov. Je nesporné, že ak dostanú dôchodok, jeho výška bude úmerne znížená v závislosti od ich pracovného úväzku a zaplateného poistného.

35 Ako správne zdôraznila belgická vláda a Komisia, nič v spise predloženom Súdnemu dvoru nedovoľuje dospieť k záveru, že za týchto podmienok predstavuje vylúčenie možnosti priznať starobný dôchodok pracovníkom na kratší pracovný čas, ako je žalobkyňa v konaní vo veci samej, účinné opatrenie nevyhnutné na dosiahnutie cieľa zachovať systém sociálneho zabezpečenia príspevkového typu, na ktorý odkazuje INSS a španielska vláda, a že žiadne iné menej prísne opatrenie pre tých istých pracovníkov by nebolo spôsobilé dosiahnuť tento istý cieľ.

36 Tento výklad neovplyvní ani argument INSS a španielskej vlády, podľa ktorého dve korekčné pravidlá uvádzané v bodoch 14 a 15 tohto rozsudku majú za cieľ uľahčiť prístup k starobnému dôchodku pre pracovníka na kratší pracovný čas. Nezdá sa, že by tieto dve korekčné pravidlá mali nejaký pozitívny účinok na postavenie pracovníkov na kratší pracovný čas, akým je žalobkyňa v konaní vo veci samej.

37 Pokiaľ ide o odkaz španielskej vlády na rozsudok zo 16. júla 2009, Gómez-Limón Sánchez-Camacho (C-537/07, Zb. s. I-6525), stačí konštatovať, že ako správne zdôraznila Komisia, tento rozsudok, ako vyplýva z jeho bodu 60, sa v súvislosti so smernicou 79/7 týka v podstate výkladu článku 7 ods. 1 písm. b) tejto smernice, na základe ktorého môžu členské štáty vylúčiť z pôsobnosti tejto smernice nadobúdanie nárokov na plnenia zo zákonných systémov sociálneho zabezpečenia po dobách prerušenia zamestnania z dôvodu výchovy detí. Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu nevyplýva, že toto ustanovenie je uplatniteľné v konaní vo veci samej.

38 Následne je potrebné odpovedať na štvrtú prejudiciálnu otázku, že článok 4 smernice 79/7 sa má vykladať v tom zmysle, že mu za okolností ako vo veci samej odporuje právna úprava členského štátu, ktorá od pracovníkov na kratší pracovný čas, ktorými sú vo veľkej väčšine prípadov ženy, vyžaduje v porovnaní s pracovníkmi na plný úväzok úmerne dlhšiu dobu poistenia na to, aby im prípadne vznikol nárok na starobný dôchodok príspevkového typu, ktorého výška je úmerne znížená v závislosti od ich pracovného úväzku.

O trovách

39 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (ôsma komora) rozhodol takto:

Článok 4 smernice Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením sa má vykladať v tom zmysle, že mu za okolností ako vo veci samej odporuje právna úprava členského štátu, ktorá od pracovníkov na kratší pracovný čas, ktorými sú vo veľkej väčšine prípadov ženy, vyžaduje v porovnaní s pracovníkmi na plný úväzok úmerne dlhšiu dobu poistenia na to, aby im prípadne vznikol nárok na starobný dôchodok príspevkového typu, ktorého výška je úmerne znížená v závislosti od ich pracovného úväzku.

Podpisy